

MIHAELA DANIELA CÎRSTEÀ
LAURA RALUCA SURUGIU

CAIET DE VACANȚĂ

Limba și literatura română

CLASA A V-A

CUPRINS

Cuvânt-înainte – 3

1. UNIVERSUL CĂRTII ȘI AL COPILĂRIEI – 5

- I. Să ne amintim – 5
- II. Să descifrăm textul literar – 12
- III. Să ne jucăm – 18

2. LUMI FABULOASE – 19

- I. Să ne amintim – 19
- II. Să descifrăm textul literar – 27
- III. Să ne jucăm – 36

3. PERSONAJUL – 38

- I. Să ne amintim – 38
- II. Să descifrăm textul literar – 49
- III. Să ne jucăm – 55

4. NATURA – 57

- I. Să ne amintim – 57
- II. Să descifrăm textul literar – 66
- III. Să ne jucăm – 74

5. VERS ȘI IDEE – 75

- I. Să ne amintim – 75
- II. Să descifrăm textul literar – 83
- III. Să ne jucăm – 88

6. HAI SĂ POVESTIM! – 90

- I. Să ne amintim – 90
- II. Să descifrăm textul literar – 99
- III. Să ne jucăm – 111

Universul cărții și al copilăriei

I.

Să ne amintim

A. Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele formulate:

Am 15 ani. Scriu un jurnal și un roman. Imit literatura. Copii stilistice după autori de mâna a doua. N-am nimic al meu. Sunt acolo „expresii frumoase”, personaje după realitate, dialoguri aiurea, descrieri de peisaj, decalcuri. Nimic nu mă va întrista și scârbi mai mult pe lume decât această teatralitate infectă, de care sunt conștientă abia după câțiva ani, recitind cele două caiete abandonate. Pe scena jurnalului, într-o regie de doi bani, jucam un rol prost, mediocru. Replicile nu erau ale mele. Nici temele, nici problemele. Prostia îmi era regizor. Prostie letală. Mă scutur de dezgust ca de o epidermă străină.

Zece piei de teatralitate lepădată. Piei aruncate în foc. După care – zece ani de căutare, poate nu chiar inutilă. Ca-n poveste. O să te regăsești. Și-un Spirit al Rătăcirii Bune, poate, o să te conducă prin pădurea de indicatoare. Un prieten rău și bun.

(Simona Popescu, **Exuvii**)

► 1. Scrie câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte din textul dat: *a imita, realitate, abandonate, probleme*.

► 2. Completează tabelul de mai jos, bifând opțiunea corectă pentru cuvintele din prima coloană:

Cuvântul	Diftong	Triftong	Hiat
autori			
două			
meu			
frumoase			
teatralitate			
piei			

►3. Precizează câte litere și câte sunete au cuvintele următoare, prezente în textul dat:

stilistice	<input type="text"/>	litere	<input type="text"/>	sunete
această	<input type="text"/>	litere	<input type="text"/>	sunete
cele	<input type="text"/>	litere	<input type="text"/>	sunete
zece	<input type="text"/>	litere	<input type="text"/>	sunete

►4. Transcrie din fragmentul dat două cuvinte derivate, iar apoi explică modul în care acestea s-au format.

►5. Desparte în silabe următoarele cuvinte:

întrista _____

conștientă _____

regie _____

indicatoare _____

►6. Completează tabelul de mai jos cu informațiile solicitate pentru cuvintele subliniate din text:

Cuvântul	Partea de vorbire	Genul	Numărul	Cazul	Funcția sintactică

►7. Alcătuiește enunțuri în care substantivul *poveste* să fie folosit în cazurile nominativ, acuzativ și dativ.

►8. Precizează modul și timpul următoarelor verbe:

scriu _____

recitind _____

nu va întrista _____

jucam _____

sunt _____

o să conducă _____

► 9. Transcrie un predicat nominal din fragment.

► 10. Notează A pentru enunțurile pe care le consideri adevărate și F pentru cele pe care le consideri false:

- Textul citat aparține genului liric.
- Narațiunea este la persoana I.
- Personajul din fragmentul citat este un adolescent.
- Naratorul scrie poezie.
- În scările sale, naratorul nu folosește „expresii frumoase”.

► 11. Încercuiește varianta corectă de răspuns:

- Personajul narator are:
a. 10 ani; b. 15 ani; c. 20 de ani.
- Personajul recitește caietele:
a. după câteva luni; b. după câțiva ani; c. niciodată.
- Când recitește caietele abandonate, naratorul este:
a. bucuros; b. încântat; c. dezgustat.
- Figura de stil din enunțul *Sunt acolo „expresii frumoase”, personaje după realitate, dialoguri aiurea, descrieri de peisaj, decalcuri* este:
a. comparația; b. personificarea; c. enumerarea.

► 12. Scrie două argumente pentru a încadra textul dat în genul epic, prin referire la fragmentul citat.

► 13. Scrie două idei principale din fragmentul citat.

► 14. Notează trei caracteristici ale personajului-narator.

► 15. Scrie o continuare, de 5–7 rânduri (50–70 de cuvinte), pentru fragmentul citat.

B. Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele formulate:

Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului. Urmele acelei tăceri inițiale le caut însă în zadar în amintire. Despre neobișnuita înfințare a graiului meu aveam să primesc o însirare de știri numai târziu, de la Mama și de la frații mei mai răsăriți. Aflai atunci că în cei dintâi ani ai copilăriei mele cuvântul meu nu era cuvânt. Cuvântul meu nu semăna cu nimic. Nici măcar cu o stângace dibuire pe la marginile sunetului cu atât mai puțin cu o prefigurare a unei rostiri articulate. Adevărat e, pe de altă parte, că muștenia mea plutea oarecum în echivoc și nu îndeplinea chiar în toate privințele condițiile unei reale muștenii, căci lumina cu care ochii mei răspundeau la întrebări și îndemnuri era poate mai vie și mai înțelegătoare decât la alți copii, iar urechea mea, ispitită de cei din preajmă, se dovedea totdeauna fără scăderi. Când eram pus la încercare, cedam pe planul mișcării și al faptei. Gestul meu contura întocmai semnificația poruncii. O dorință rostită de cineva își găsea răsunetul în actul cel mai prompt. Totuși, împlineam aproape patru ani – și încă nu pronunțasem niciun cuvânt. Nici barem cuvintele de temelie ale vieții: „Mamă” și „Tată”. Cazul, prezentând fețe atât de ciudate, nu putea să aibă decât două explicații, între cari nici astăzi nu m-aș simți chemat să decid. [...] Într-o zi, Mama, cuprinsă de neliniște și îngrijorare, dar purtată de nădejdea unei dezlegări, găsi de cuviință să mă ducă la oraș, să mă arate unui doctor. Nu mai era nimic de ascuns. Medicul, un vechi prieten al familiei, mi-a pus mâna pe creștet, mi-a pipăit maxilarele și pe urmă m-a cercetat ca pe o pasare, căreia, printre ușoară tăiere sub limbă, i-ai putea dăruia grai omenesc. „Copilul e întreg”, fu încheierea liniștită a doctorului. Sosiți acasă, Mama mai făcu o ultimă încercare să mă ademenească în sfera sunetului. Hotărâse să mă ia cu binișorul, ca pe-un copil mare, și-mi vorbi. Se căznea să mă înduplece, să-mi stârnească mândria. „Dragul mamei, tu ești copil mare de-acum! Va trebui să vorbești... Asta nu se poate... Așa nu mai merge... Ne faci de rușine... Azi-mâine, copiii din sat au să spună că ești mut...” M-am uitat la mama cu aceeași ochi, mereu limpezi, vii, înțelegători. Q ascultam, dar nici după această caznă cuvântul meu nu voi să se aleagă numaidecât. A doua zi însă, după cine știe ce noapte de zbucium pe care am uitat-o acolo în viață fără de grai, m-am dus lângă ea. și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mâna, rușinat, peste ochi, și vorbeam. De sub streașina degetelor și a palmei cu care mă apăram încă de lumea cuvântului, graiul ieșea din gura mea întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat.

(Lucian Blaga, **Hronicul și cântecul vârstelor**)

Respect pentru oameni și cărți

- 1. Scrie câte un antonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte din textul dat: *începuturile, târziu, a ascunde, zbucium.*
-
-
-

- 2. Completează tabelul de mai jos, bifând opțiunea corectă pentru cuvintele din prima coloană:

Cuvântul	Diftong	Triftong	Hiat
fabuloase			
caut			
aflai			
muștenia			
mi-a			
streașina			

- 3. Precizează câte litere și câte sunete au cuvintele următoare, prezente în textul dat:

marginile	_____ litere	_____ sunete
echivoc	_____ litere	_____ sunete
urechea	_____ litere	_____ sunete
încheierea	_____ litere	_____ sunete

- 4. Transcrie din fragmentul dat două cuvinte derivate, iar apoi explică modul în care acestea s-au format.
-
-
-

- 5. Desparte în silabe următoarele cuvinte:

condițiile _____

totdeauna _____

liniștitioare _____

streșina _____

Precizează regulile pe care le-ai folosit pentru despărțirea în silabe.

►6. Completează tabelul de mai jos cu informațiile solicitate pentru cuvintele subliniate din text:

Cuvântul	Partea de vorbire	Genul	Numărul	Cazul	Funcția sintactică

►7. Selectează din text câte un substantiv care să se afle în cazul:

—nominativ: _____

—acuzativ: _____

—genitiv: _____

►8. Explică folosirea virgulei în enunțul *Dragul mamei, tu ești copil mare de-acum!*

►9. Precizează modul și timpul următoarelor verbe:

caut _____

aveam să primesc _____

nu îndeplinea _____

să aibă _____

nu m-aș simți _____

au să spună _____

►10. Transcrie un subiect, un complement și un atribut din fragmentul dat.

►11. Notează A pentru enunțurile pe care le consideri adevărate și F pentru cele pe care le consideri false:

_____ Fragmentul este narat la persoana I.

_____ În fragmentul citat apare și dialogul ca mod de expunere.

_____ Personajul a vorbit corect de la doi ani.

_____ Unul dintre personajele prezente în text este tatăl.

Respect pentru oameni și cărți

► 12. Încercuiește varianta corectă de răspuns:

- Personajul primește informații despre primii săi ani de la:
a. frații săi; b. părinții săi; c. frații și mama sa.
- Până la patru ani, personajul:
a. a vorbit; b. a rostit mama și tata; c. nu a spus niciun cuvânt.

- Mama l-a dus la:
a. școală; b. ursitoare; c. doctor.

• Figura de stil din enunțul *M-am uitat la mama cu aceiași ochi, mereu limpezi, vii, înțelegători este:*
a. repetiția; b. epitet multiplu; c. enumerația.

► 13. Completați enunțurile de mai jos, folosind informații din textul dat:

- Începuturile naratorului-personaj se află _____
- Naratorul-personaj împlinea _____ și nu rostise niciun cuvânt.
- Medicul la care l-a dus mama era _____
- Concluzia medicului a fost _____.

► 14. Transformă replicile din fragment în vorbire indirectă.

► 15. Realizează o continuare, de 5–7 rânduri (50–70 de cuvinte), a fragmentului citat.
